

مرکز مطالعات استراتژیک و منطقوی
د ستراتژیکو او سیمه ییزو څېړنو مرکز

تحليل هفته

شماره: ۱۹۷ (از ۱۴ الی ۲۱ حوت ۱۳۹۵ هـ ش)

این نشریه مجموعه تحلیل رویدادهای مهم سیاسی و اقتصادی هفته وار است که به زبان های پشتو، دری، انگلیسی و عربی، توسط مرکز مطالعات استراتژیک و منطقوی تهیه و نشر می گردد، تا نهادهای سیاست گذار و پالیسی ساز از آن استفاده نمایند.

آنچه در این شماره می خوانید:

مقدمه ۲

د کابل-اسلام آباد-دهلي مثلث او راتلونکی

د کابل-اسلام آباد-دهلي خونړی مثلث ۴

تاريخي بې باوري؛ د بې باوريو اصلي ځای ۵

د کابل-اسلام آباد-دهلي مثلث راتلونکی ۵

آغاز هفتمین سال تقنینی ولسی جرگه و سرنوشت مبهم انتخابات

تمديد دوره کاری ولسی جرگه ۸

سال نخست امتیازی ولسی جرگه ۹

انتخابات پارلمانی و چالش های فراراه آن ۹

مقدمه

د افغانستان د ملي امنيت سلاکار محمد حنيف اتمر تېره اوونۍ (د حوت ۱۵ مه ۱۳۹۵) د آسيا په ۱۹ امنيتي کنفرانس کې د گډون لپاره هند ته ولاړ. نوي پهلې ته د حنيف اتمر سفر او په ياد شوي کنفرانس کې وينا داسې مهال دي، چې له اسلام اباد سره د کابل اړيکې د هر بل وخت په پرتله ډېرې خرابې شوې دي او له تېرو دوو اوونيو راهيسې يې له افغانستان سره د تگ راتگ پولې هم تړلې دي.

حنيف اتمر په دغه کنفرانس کې سيمې او په ځانگړي ډول افغانستان ته د ورپېښو امنيتي گواښونو په تړاو تونده وينا وکړه. تر دې مخکې ولسمشر غني هم د تېر ۲۰۱۶ کال په سپتمبر مياشت کې د هند په پلازمېنه نوي ډيلي کې د هند له لومړي وزير نرېندرا مودي سره په گډه خبري غونډه کې په سيمه کې سوله او ټيکاو له گواښ سره مخ بللی و او ټينگار يې کړی و، چې د سخت دريځو ډلو پر ضد بايد له توپير پرته مبارزه وشي.

د ستراتيژيکو او سيمه ييزو څېړنو مرکز د دې اوونۍ د تحليل په لومړۍ برخه کې په ټوله کې هند ته د افغانستان د ملي امنيت د سلاکار د وروستي سفر او د درې اړخيزو اړيکو د اوسني وضعيت او راتلونکي په اړه شننه لولۍ.

د تحليل په دويمه برخه کې د ولسي جرگې د دويم امتيازي کال د پيل او پارلماني ټاکنو د برخليک په اړه لولۍ. افغان ولسمشر اشرف غني د ملي شورا د شپاړسمې دورې د اووم تقنيني کال پرانيست غونډې ته په وينا کې داسې مهال د راتلونکو پارلماني ټاکنو د روڼتيا ډاډ ورکړ چې د ملي يووالي حکومت د سياسي هوکړې پر بنسټ د ټاکنيزو اصلاحاتو کار پای ته رسېدلی؛ خو لا هم د ټاکنو پر وړاندې زياتې ستونزې او ننگونې شته دي.

د کابل-اسلام آباد-دهلي مثلث او راتلونکي

تېره اوونۍ د افغانستان د ملي امنيت سلاکار محمد حنيف اتمر هند ته په درې ورځني سفر ولاړ او د هند دفاعي څېړنو انستيتوت د آسيا په نولسم امنيتي کنفرانس کې يې گډون او وينا وکړه. حنيف اتمر په خپلو خبرو کې وويل، چې د نړۍ له ۹۸ ترهگرو ډلو څخه شل يې د افغانستان په بېلابېلو سيمو کې فعاليت کوي. له همدې کبله، نړۍ بايد د "تروريزم" ختمولو لپاره افغان ځواکونه پياوړي کړي. نوموړي هم د ولسمشر غني په څېر په هېواد کې روانه جگړه کورنۍ نه، بلکې سيمه ييزه وگڼله. اتمر وويل: «موږ اوس له يوې ډلې سره مخ نه يو، بلکې د ترهگرو ډلو له يوې لويې شبکې سره مخ يو، چې جرمي اقتصاد (مخدره توکو، انسانانو او د قيمتي توکو قاچاق او د سيمې د يو شمېر استخباراتو پيسې) يې د تمويل اصلي سرچينه ده.» د ده په خبره، له همدې امله «که يو هېواد د تروريزم د مرسته کوونکي په توگه نه شو غوره کولای، نو لږترلږه خو دومره کولای شو، چې هغه خلک په نښه کړو، چې د يوه دولت تر شا ولاړ دي».

په بل اړخ کې د هند د دفاع وزير مانوهر پاریکار هم په دغه غونډه کې وينا وکړه او تروريزم يې د نړۍ سولې او ثبات ته تر ټولو لويه ننگونه وگڼله. ده وويل: «موږ په يوه داسې بې ثباته نړۍ کې ژوند کوو، چې د تروريزم څپه پکې پراخېږي، چېرته چې څلور ډلې د نړۍ د ۷۵ سلنه ترورستي پېښو مجموعه جوړوي. دغه څلور ډلې بوکو

حرام، طالبان، داعش او لشکر طيبة دي». نوموړي دا هم وويل، چې «تقريباً د اسيا ۷ سلنه ترورستي بريدونه پر هند کېږي».

دا چې د کابل، اسلام آباد او ډهلي ترمنځ وروستۍ اړيکې څرنگه دي، د درېواړو ترمنځ د بې باورۍ اصلي ځای کوم دی او د کابل-اسلام آباد-ډهلي مثلث راتلونکي څه دی؟ په دغه تحليل کې هڅه شوې، چې دا پوښتنې ځواب شي.

د کابل-اسلام آباد-ډهلي خونړی مثلث

د هند د لويې وچې له آزادېدو سره د کابل، اسلام آباد او ډهلي ترمنځ خپل منځي اړيکې تربینګلې، له بې باوريو ډکې او ان خونړۍ وې. دا وضعیت د سړې جګړې او له سړې جګړې په راپدېخوا پړاو کې څرګند دی؛ خو په تېر يوه کال کې د دغو درې واړو هېوادونو ترمنځ اړيکې د بل هر وخت په پرتله له لوړو او ژورو سره مخ وې.

له تېر يوه کال راهيسې، په کشمير کې د کشميري قوماندان برهان واني له وژل کېدو وروسته، د هند او پاکستان ترمنځ اړيکې خړې پړې شوې. دغه مهال په هندي کشمير کې پر هندي پوځيانو خونړي بريدونه وشول او هند يې په غبرګون کې په پاکستان کې متنازع "سرجیکل بريدونه" وکړل. خو پاکستان بيا دا ډول بريدونه د خپلو پوځيانو د مورال د لوړولو او د پوځيانو د انځور خرابېدلو له کبله رد کړل. پاکستان په بل اړخ کې، په خپل هېواد کې د ناامنيو د نوې خپې راپورته کېدلو تر شا افغانستان او هند ګڼي.

همدا راز د کابل-اسلام آباد ترمنځ روابط هم خپلې ټيټې کچې ته رسېدلي او د دواړو هېوادونو ترمنځ سرحدي پولې د پاکستان له لوري تر نامعلوم وخت پورې تړلې دي. دغه راز پاکستان له تېرو څو اوونيو راهيسې د کونړ او ننگرهار ولايتونو په ځينو سيمو راکټي بريدونه کوي. د دې ترڅنګ له ۲۰۱۷ کال راهيسې په هندي کشمير کې هم ۲۶ هندي پوځيان وژل شوي. له همدې امله، کابل يو ځل بيا په سخت امنيتي وضعيت کې د هند په لور تګ ته اړ شو.

تاريخي بي باوري؛ د بي باوريو اصلي ځای

د کابل-اسلام آباد-ډهلي ترمنځ بي باوري او خړې پرې اړیکې کومه نوې خبره نه ده، بلکې د برصغير له ازادېدو سره دا وضعیت تړل شوی دی. له همدې ځايه موږ، د پاکستان او هند له خپلواکۍ اخیستلو وروسته له کابل سره او هم د دوی ترمنځ دوه اړخيزې اړیکې پر تاريخي بي باورۍ متکي بولو.

په افغانستان کې د پاکستان تگلاره تر ډېره پر ستراتيژيک عمق راڅرخي، چې موخه يې له يوې خوا د ډيورنډ کرښې په رسميت پېژندل دي او له بلې خوا په هېواد کې د هندي نفوذ او ورسره اړیکې محدودول دي. دا تگلاره تر ډېره د تاريخي عواملو له کبله اغېزمنه ده، چې د سړې جگړې په پيل کې به کابل له پښتنو او بلوڅو بېلتون پالو څخه ملاتړ کاوه. پاکستان له هند سره هم تاريخي ستونزه لري. د پاکستان-هند له څلور جگړو څخه د درېيو جگړو تر شا د کشمير قضيه وه او اوس هم د يو بل پرضد په کشمير کې فعال حضور لري.

په بل اړخ کې، په ټوليزه توگه او په ځانگړي ډول افغانستان کې د هند تگلاره د پاکستان منزوي کول دي، ترڅو له يوې خوا يو داسې افغانستان ته لاره هواره کړي، چې سخت دريځې جهادي ډلې پکې کم نفوذ ولري (ځکه په کشمير کې يې له اغېزو څخه وېره او اندېښنه لري) او له بل اړخه په کشمير کې پاکستانۍ ستراتيژي ځواب کړي.

کابل بيا په لومړيو کې له پاکستان سره د خپلې خاورې له کبله د هند-پاکستان دښمنۍ څخه په گټې اخیستلو سره د هند لوري ته نږدې شو. له بلوڅو او پښتنو بېلتون پالو يې ملاتړ وکړ. خو په دې وروستيو کې، د خپلو امنيتي ځواکونو او بقا لپاره د هند لوري ته متمایل شوی دی. د کابل-اسلام آباد پر اړیکو هم تاريخي بي باوريو سيوری غوړولی او کابل داسې درک کوي، چې پاکستان په افغانستان کې د پاکستان پلوو جهادي ډلو طرفدار دی او هم د هند نفوذ کمول غواړي (که په لنډو ټکو کې ووايو، په افغانستان کې ستراتيژيک عمق غواړي). خو که کابل داسې ونه کړي، نو بيا د کابل په اند د افغانانو وسله والې ډلې روزي او ملاتړ ورڅخه کوي.

د کابل-اسلام آباد-ډهلي مثلث راتلونکی

د کابل-اسلام آباد-ډهلي مثلث د تاريخي بي باوريو ښکار دی. ډېری د دغو بي باوريو له منځه وړلو لپاره د تاريخي قضيو د حلولو غوښتونکي دي. د پاکستان او هند لپاره د دغو تاريخي قضيو حلول اسانه په دې دي، چې دواړه له يوه قوي موقف څخه غږېږي. د جنرال مشرف په دوره کې د خورشيد محمود قصوري د بهرنيو چارو وزارت پرمهال اسلام آباد او ډهلي په دې برخه کې پرمختگ کړی و؛ خو په ۲۰۰۸ کال کې په بمبيي کې خونړيو

بريدونو دغه پرمختيا ته د پای ټکی کېښود. د پاکستان او هند ترمنځ پر پولو او کشمير خبرې اترې د سيمې لپاره ښه پرمختگ دی او د دې مثبتې اغېزې به له پاکستان او هند وروسته پر افغانستان ډېرې وليدل شي.

خو د افغانستان له خوا په اوسنيو شرايطو کې له پاکستان سره د ډيورنډ کرښې تاريخي ستونزه حلول به له افغاني ملي گټو سره پيوند ونه خوري. ځکه له يوې خوا د ډيورنډ قضیې حلول په افغانستان کې د پاکستان د لاسوهنو تضمين نه کوي او له بل اړخه افغانستان اوسمهال په يو قوي موقف کې هم نه دی.

که په ټوله کې د کابل-اسلام اباد-ډهلي مثلث ته څېر شو، نو له بې باوريو ختمولو وروسته دويم څه چې ډېر ارزښت لري، هغه د دولت-ډلو پرځای د دولتونو ترمنځ د اړيکو پراختيا ده. هر کله چې دا پرمختگ وليدل شو، نو سيمه به د يوه ښه راتلونکي په لور ولاړه شي.

آغاز هفتمین سال تقنینی ولسی جرگه و سرنوشت مبهم انتخابات

سال دوم امتیازی و هفتم تقنینی دوره شانزدهم ولسی جرگه به تاریخ (۱۶ حوت ۱۳۹۵ هـ ش) آغاز شد. عبدالرؤف ابراهیمی رئیس ولسی جرگه در نشست افتتاحیه شورای ملی، از رئیس جمهور غنی خواست تا انتخابات ولسی جرگه و شوراهای ولسوالی‌ها را به گونه شفاف و عادلانه برگزار کند و خطوط اساسی سیاست خارجی دولت را برای تصویب به شورای ملی بفرستد. وی همچنان از دوام کار وزیران سرپرست انتقاد کرد و گفت «کار توسط سرپرستان، سطح مسؤلیت‌پذیری را کاهش داده و به روند کارها صدمه می‌زند».

رئیس جمهور غنی نیز با تاکید به برگزاری انتخابات پارلمانی گفت که آماده‌گی‌ها برای برگزاری انتخابات پارلمانی گرفته شده و بیشتر موانع فراراه برگزاری آن برداشته شده است. رئیس جمهور به منظور احیای اعتماد مردم بر پروسه انتخابات، به جلوگیری از دخالت مسؤولین دولتی در این انتخابات تاکید کرد و اظهار داشت که «نه خودم اراده دخالت در این پروسه را دارم و نه به کسی دیگر اجازه می‌دهم که دست به دخالت در این پروسه ملی بزند».^۱

چگونگی تمدید دوره کاری ولسی جرگه افغانستان، کارکردهای این جرگه در سال امتیازی گذشته و مشکلات موجود فراراه انتخابات پارلمانی پیشرو، موضوعاتی اند که در این تحلیل مورد بررسی قرار گرفته اند.

^۱ لگ ریاست جمهوری، «متن سخنرانی رئیس جمهور غنی در مراسم افتتاح سال جدید تقنینی شورای ملی»: <http://president.gov.af/fa/news/298550>

تمدید دوره کاری ولسی جرگه

بند دوم ماده ۸۳ قانون اساسی افغانستان می گوید: "دوره کاری ولسی جرگه به تاریخ اول سرطان سال پنجم، بعد از اعلام نتایج انتخابات به پایان می رسد و شورای جدید آغاز به کار می کند". براین بنیاد دوره کاری ولسی جرگه کنونی در آخر جوزای سال ۱۳۹۴ هـ ش باید به پایان می رسید و شورای جدید به کار خود آغاز می کرد. در بند سوم این ماده همچنان گفته شده "انتخابات اعضای ولسی جرگه در خلال مدت سی الی شصت روز قبل از پایان دوره ولسی جرگه برگزار می گردد".^۲

بحران انتخابات ریاست جمهوری در سال ۱۳۹۳ هـ ش، و پس از آن اختلافات میان سران حکومت وحدت ملی روی عملی شدن توافقنامه سیاسی حکومت وحدت ملی که در آن اصلاح نظام انتخاباتی یکی از موارد مهم بود، در کنار وضعیت خراب امنیتی و مالی، انتخابات ولسی جرگه را به تعویق انداخت و دوره کاری ولسی جرگه افغانستان، بر اساس اعلامیه ریاست جمهوری که در ۲۹ جوزای ۱۳۹۴ صادر شد، تا زمان اعلام نتایج انتخابات دوره بعدی تمدید شد.^۳

تمدید دوره کاری ولسی جرگه واکنش های نیز در پی داشت. تعدادی از نمایندگان مردم در ولسی جرگه، حقوق دانان و رئیس مشرانو جرگه ادامه کار ولسی جرگه را غیرقانونی می دانستند. اما تعداد از نمایندگان این کار را استقبال و تاکید می کردند که نبود پارلمان به مفهوم نبود یکی از قوای ثلاثه دولت است و ادامه کار حکومت بدون بخش تقنینی و نظارتی، بر روند دموکراتیک آسیب می زند. ولی با گذشت یک سال، حکومت وحدت ملی قادر نشد انتخاباتی پارلمانی را برگزار کند و بلاخره برای دومین سال پس از تکمیل شدن مدت قانونی ولسی جرگه، این جرگه کارش را آغاز کرد.

ریاست جمهوری افغانستان مدت کار پارلمان برحال را تا اعلام نتایج انتخابات دور بعدی تمدید کرده و به این ترتیب، با درنظرداشت اینکه تاریخ برگزاری انتخابات تاکنون مشخص نگردیده، در حال حاضر دوره کاری ولسی جرگه افغانستان برای مدت نامعلومی تمدید شده است.

^۲ قانون اساسی افغانستان، ماده هشتاد و سوم، بند دوم و سوم.

^۳ بی بی سی فارسی، «مجلس افغانستان با تایید اعلامیه غنی به کارش ادامه میدهد»:

http://www.bbc.com/persian/afghanistan/2015/06/150620_k02_afghan_parliament_session

سال نخست امتیازی ولسی جرگه

سال ۱۳۹۵ هـ ش سال اول امتیازی دورهٔ تقنینی شانزدهم ولسی جرگه بود. نظر به یافته‌های موسسهٔ انتخابات آزاد و عادلانهٔ افغانستان (فیفا)، در این سال ولسی جرگه ۱۰۸ جلسهٔ عمومی، ۲۱ جلسهٔ استجوابیه، ۱۵ جلسهٔ استماعیه، ۶ جلسهٔ استيضاحیه، ۳ جلسهٔ سری و ۵۵ جلسهٔ عادی را برگزار کرده است.

در سال ۱۳۹۵ هـ ش در مجموع ۴۱ سند قانون که طرح‌های قانون و فرامین تقنینی و ۳۸ موافقت‌نامهٔ بین‌المللی را شامل می‌شود، جهت تعدیل و یا تصویب به ولسی جرگه فرستاده شده که از جملهٔ ۳۷ آن به تصویب رسیده و سه طرح قانون رد گردیده است. همچنان ولسی جرگه در این سال ۲۲ مسؤول اجرایی حکومت را استيضاح کرده و از جملهٔ آنان ۷ وزیر را سلب صلاحیت نیز کرده است.

در مجموع یافته‌های «فیفا» نشان می‌دهد، که کارکرد شورای ملی در بخش نظارت از عملکرد حکومت و قانون‌گذاری نسبت به سال گذشته خوب بوده؛ اما در بخش نمایندگی از مردم، چندان دست‌آوردی نداشته است.

انتخابات پارلمانی و چالش‌های فراراه آن

رئیس کمیسیون پیشین انتخابات در ۲۸ جدی ۱۳۹۴ هـ ش اعلام کرد که انتخابات پارلمانی به تاریخ ۲۴ میزان ۱۳۹۵ هـ ش برگزار خواهد شد. اما با این اعلام مخالف‌هایی رونما گردید. رئیس اجرائیهٔ حکومت وحدت ملی تاکید می‌کرد که تمام کارها از سوی "کمیسیون جدید" باید انجام یابد و آن هم به دلیل این که سران حکومت وحدت ملی در توافق‌نامهٔ سیاسی تقسیم قدرت توافق کرده بودند تا پیش از انتخابات پارلمانی نظام انتخاباتی باید اصلاح گردد.

علاوه بر این، فیفا یا بنیادانتخابات آزاد و عادلانهٔ افغانستان نیز با نشر خبرنامه‌ای از اعلام تقویم انتخابات پارلمانی و شوراهای ولسوالی‌ها از سوی کمیسیون مستقل انتخابات در فقدان انجام اصلاحات انتخاباتی و عدم هماهنگی با حکومت و نهادهای تمویل‌کننده، ابراز تأسف کرد.^۴ تیفا یا بنیاد انتخابات شفاف افغانستان

^۴ برای متن کامل اعلامیهٔ فیفا به وب‌سایت این نهاد مراجعه نمایید:

<http://www.fefa.org.af/New-Site/English/index.php/item/62-fefa-s-stance-on-announcement-of-election-date-parliamentary-district-council-by-the-independent-election-commission>

نیز اعلان تاریخ انتخابات پارلمانی را غیرعملی خواند و در اپوزیسیون سیاسی حکومت نیز، شورای حراست و ثبات افغانستان عدم شرکت خویش در هرگونه انتخاباتی پیش از اصلاح نظام انتخاباتی را اعلام کرد.

هرچند تاریخ معین برگزاری انتخابات تاکنون اعلام نشده ولی ریاست جمهوری افغانستان اخیراً از اجماع نظر رهبران افغان برای برگزاری حداقل انتخابات پارلمانی در سال روان میلادی خبر داد. ولی با گذشت یک سال و پس از انجام برخی اصلاحات انتخاباتی و ایجاد کمیسیون‌های جدید، هنوز هم چالش‌هایی وجود دارد که در برابر برگزاری انتخابات پارلمانی قرار دارد:

امنیت: وضعیت خراب امنیتی کشور چالش برزگی فراراه انتخابات پارلمانی آینده شمرده می‌شود. چنانچه نظر به گزارش ادارهٔ سیگار در سال گذشتهٔ میلادی ۳۳ ولسوالی در ۱۶ ولایت کشور تحت کنترل و یا نفوذ مخالفین مسلح دولت قرار داشت و در شمار زیادی دیگر جنگ‌های شدید جریان داشت.^۵ در ماه‌های اخیر سال ۱۳۹۶ تهدیدات امنیتی از سوی گروه داعش نیز شدت گرفت و گمان براین است که سال آیندهٔ خورشیدی یکی از سال‌های سخت از نظر امنیتی برای حکومت خواهد بود و انتخابات پارلمانی را با چالش‌هایی مواجه خواهد کرد.

بودجه: هزینهٔ برگزاری انتخابات پارلمانی و شوراهای ولسوالی‌ها از سوی دولت ۱۲۰ میلیون دالر گفته شده که از این جمله تنها ۳۰ میلیون آنرا حکومت افغانستان تدارک دیده و برای بودجهٔ متباقی باید همکاران بین‌المللی، افغانستان را یاری کند. در این زمینه هرچند کشورهای کمک کنند وعده سپرده اند که حاضر به پرداخت هزینهٔ انتخابات اند؛ اما تاکید دارند که آنها باید از حیف و میل شدن این کمک‌ها اطمینان حاصل نمایند. در شرایط کنونی این مسئله نیز یکی از مشکلات جدی پنداشته می‌شود، چون هنوز هم یکی از مشکلات اساسی حکومت افغانستان وجود فساد اداری به شمار می‌رود.

کارت‌های رای‌دهی و حوزه‌های انتخاباتی: چالش دیگر فراروی انتخابات پارلمانی، مشخص نبودن سرنوشت کارت‌های رای‌دهی سابق و میکانیزم تهیه لیست رای‌دهنده‌گان است. هر چند حکومت تا هفتهٔ آینده از توزیع تذکره‌های الکترونیکی خبر داده است، ولی در این مورد بدون تردید در ظرف چند ماه آینده حکومت نمی‌تواند تذکره الکترونیکی را به تمام مردم توزیع کند. از سوی دیگر، براساس گفته‌های معاون کمیسیون مستقل انتخابات آنها تلاش دارند تا در رای‌دهی از سیستم الکترونیکی یا بایومتریک کار بگیرند. هرچند استفاده از

^۵ SIGAR, Quarterly Report to the United States Congress, October 30 2016, see it online:

<https://www.sigar.mil/pdf/quarterlyreports/2016-10-30qr.pdf>

سیستم الکترونیک در انتخابات، از هر نگاه انتخابات شفافتر برگزار خواهد شد؛ ولی این سیستم از یک سو به مصارف مالی بیشتر نیاز دارد و از سوی دیگر کار گرفتن از چنین سیستم در مناطق دوردست کشور نیز دشوار خواهد بود.

چگونگی تعیین حوزه‌های انتخاباتی و مراکز رای‌دهی نیز یکی از مشکلات در برابر برگزاری و شفافیت انتخابات به شمار می‌رود که تاکنون تعیین و مشخص نگردیده است. مشکلات امنیتی و نبود سرشماری دقیق، مسئله تعیین حوزه‌ها به گونه مثال به "تک کرسی" به منظور شفافیت و نمایندگی بهتر وکلا از مردم، دشوارتر کرده است.

پایان

ارتباط با ما:

ایمیل: info@csrskabul.com csrskabul@gmail.com

وب سایت: www.csrskabul.net - www.csrskabul.com

شماره تماس دفتر: 784089590 (+93)

ارتباط با مسئولین:

دکتور عبدالباقي امين، رئيس مركز مطالعات استراتژيك ومنطوقی: abdulbaqi123@hotmail.com (+93) 789316120

حكمت الله خلاند، مسؤول بخش پژوهش‌ها و نشرات: hekmat.zaland@gmail.com (+93) 775454048

یادآوری: لطفا نظرات و پیشنهادات خود را جهت بهبود مطالب این نشریه به ما ارسال دارید.